

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Херсонський навчально-науковий інститут

Кафедра економіки

07873

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора з
навчальної роботи

к.т.н., проф. Дудченко О.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

«Страхування»

«Insurance»

рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*

тип дисципліни *вибіркова*

мова викладання *українська*

Херсон – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Страхування» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузей знань:

- С «Соціальні науки, журналістика та інформація»;
- D «Бізнес, адміністрування та право»; спеціальностей:
- С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізація С1.01 «Економіка»;

- D3 «Менеджмент»;

- D7 «Торгівля»;

освітніх програм:

- «Економіка суб'єктів господарювання»;
- «Менеджмент організацій та адміністрування»;
- «Бізнес і приватне підприємництво».

«25» серпня 2025 року. – 21 с.

Розробник: Огорь Г.М., викладач кафедри економіки

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Страхування» розглянуто на засіданні кафедри економіки

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри

А.В. Руснак

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Страхування» розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Голова МР ХННІ НУК

О.М. Дудченко

© ХННІ НУК, 2025

© Огорь Г.М., 2025

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисциплін	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування.....	14
7. Форми поточного та підсумкового контролю	15
8. Критерії оцінювання результатів навчання	17
9. Засоби навчання	17
10. Рекомендовані джерела інформації	18

ВСТУП

Анотація

Страховання у ринковій економіці виявляється ефективним інструментом захисту від можливих ризиків, який забезпечує неперервність та безперебійність процесу відтворення, соціальноекономічну стабільність у суспільстві, слугує одним із головних джерел інвестиційного капіталу.

Специфічні страхові відносини є об'єктом страхової науки і, відповідно, предметом вивчення навчальної дисципліни «Страховання», яка розкриває фундаментальні питання теорії страхування, розглядає його економічну суть, функції, роль і сферу застосування. Становлення ринкової економіки неможливе без добре підготованих фахівців, які опанували фундаментальні принципи організації страхових відносин.

Володіння знаннями основ страхування в сучасних умовах має важливе значення, оскільки допомагає зробити правильний вибір ділового партнера, забезпечити підвищення фінансової стійкості власного бізнесу, самостійно розробити програми зниження ризиків, що виникають у процесі здійснення підприємницької діяльності.

Знання та практичні навички отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Страховання» можуть бути успішно використані при виконанні бакалаврської роботи та у подальшій професійній діяльності.

Ключові слова: Страховання, підприємство, фінанси, економіка.

Abstract

Insurance in a market economy appears the effective instrument of protecting from possible risks, that provides continuity and continuity of process of recreation, socio-economic stability in society, serves to one of main sources of investment capital.

Specific insurance relations are the object of insurance science and, accordingly, article of study of educational discipline of "Insurance", that exposes the fundamental questions of theory of insurance, examines him economic essence, functions, role and application domain. Becoming of market economy is impossible without well-prepared specialists that captured fundamental principles of organization of insurance relations.

Possessing knowledge of bases of insurance in modern terms has an important value, as helps to do the correct choice of business partner, provide the increase of financial firmness of own business, independently to work out the programs of risks that arise up in the process of realization of activity.

The knowledge and practical skills acquired during the study of the educational discipline "Production Organization" can be successfully used in the performance of bachelor's work and in further professional activities.

Key words: Insurance, enterprise, finance, economy.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Основні характеристики навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузі знань: С «Соціальні науки, журналістика та інформація»; Д «Бізнес, адміністрування та право»	Вибіркова	
Модулів – 1		Рік підготовки	
Змістових модулів – 12		3-й	3-й
Електронний адрес РНПД на сайті ХННІ НУК: http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/2025%20Business%20and%20private%20entrepreneurship_b.html	Спеціальності: С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізація С1.01 «Економіка»; Д3 «Менеджмент» Д7 «Торгівля»	Семестр	
		6-й	6-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає	Освітні програми: «Економіка суб'єктів господарювання»; «Менеджмент організацій та адміністрування»; «Бізнес і приватне підприємництво»	Лекцій	
		30 год.	4 год.
Загальна кількість годин - 150		Практичні, семінарські	
		30 год.	4 год.
		Лабораторні	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6; самостійної роботи студента – 6.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		90 год.	142 год.
		Індивідуальні завдання: - год.	
		Вид контролю: залік	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета: надання знань щодо страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній.

Завдання: вивчення сутності й ролі страхування, організації та розвитку страхового ринку, державного регулювання страхової діяльності; набуття вмінь аналізувати ринок страхових послуг, оцінювати фінансову стійкість страхових компаній.

Предмет: відносини, що виникають у процесі формування, розподілу та використання страхових фондів.

Процес вивчення навчальної дисципліни спрямований на формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність працювати в команді та одноосібно;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), діяти соціально відповідально та свідомо, в тому числі прагнути до збереження навколишнього середовища.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Страхування» базується на знаннях, отриманих в результаті вивчення таких курсів, як: «Вища математика», «Математика для економістів», «Фінанси».

4. Очікувані результати навчання

Очікувані програмні результати навчання включають:

Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань.

Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення;

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Знати: економічний зміст страхової послуги та її особливості; етапи формування та реалізації страхової послуги; особливості оформлення страхового договору щодо купівлі-продажу страхової послуги; сутність, види та форми страхової послуги з особового страхування; сутність, види та форми страхової послуги з майнового страхування; сутність, види та форми страхової послуги з страхування відповідальності; сутність, структуру та функціональне призначення ринку страхових послуг; особливості та принципи державного регулювання ринку страхових послуг; сучасну нормативно-правову базу у сфері страхових послуг.

Вміти: орієнтуватися на ринку страхових послуг щодо обґрунтовано вибору та впровадження страхової послуги; аналізувати необхідність та ефективність страхової послуги; управляти якістю страхової послуги з метою врахування потреб страхувальника; розробляти програму зниження ризику страхової діяльності; застосовувати методичні прийоми при визначенні ефективності страхової послуги; аналізувати вітчизняний та світовий ринок страхових послуг; здійснювати аналіз основних показників діяльності ринку страхових послуг.

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ І РОЛЬ СТРАХУВАННЯ

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування. Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування. Місце страхування в системі економічних категорій. Функції страхування. Сфери застосування страхування. Принципи страхування: страховий інтерес, максимальна сумлінність суб'єктів страхування, причинно-наслідковий зв'язок збитку та події, що його спричинила, відшкодування втрат у межах збитків, суброгація. Роль страхування в активізації бізнесу; в економії коштів, що резервуються на

покриття можливих втрат від непередбачених обставин; в ефективнішому формуванні й використанні фондів соціального призначення; у збільшенні обсягів інвестицій.

Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КЛАСИФІКАЦІЯ СТРАХУВАННЯ

Поняття класифікації, її наукове та практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове страхування, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки: страхування вогневих, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та інших ризиків. Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування. Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян. Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестрахування.

Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА ЇХ ОЦІНКА

Поняття ризику. Основні характеристики ризику. Рівень ризику. Частота ризику та розмір шкоди. Управління ризиком. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик. Виключення ризику. Активне й пасивне запобігання ризику. Суб'єктивні та об'єктивні ризики. Матеріальні й нематеріальні ризики. Чисті та спекулятивні ризики. Фундаментальні й часткові ризики. Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особистому страхуванні. Оцінка ризику і визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.

Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. СТРАХОВИЙ РИНОК

Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Перспективи розвитку страхового ринку України. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Реалізація страхових послуг. Страхові договори, порядок їх підготовки та укладення. Права та обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. СТРАХОВА ОРГАНІЗАЦІЯ

Страхова індустрія як частина сфери послуг. Форми організації страхових компаній в Україні. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філії та представництва. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.

Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. Шляхи наближення законодавчої й нормативної бази страхування до міжнародних стандартів. Орган нагляду за страховою діяльністю та його функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ

Страхування життя та його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження. Страхування пенсій (ренти). Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків на транспорті; страхування військовослужбовців; страхування працівників ризикових професій тощо.

Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків. Медичне страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Умови обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування.

Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ

Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти страхування, страхові події, порядок укладення договорів, умови відшкодування збитків. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна. Страхування технічних ризиків. Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів. Страхування майна громадян: будівель і споруд; тварин; домашнього та іншого майна.

Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро України та його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля. Інші види страхування відповідальності.

Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10. ПЕРЕСТРАХУВАННЯ І СПІВСТРАХУВАННЯ

Необхідність і сутність перестрахування, стан і перспективи його розвитку. Суб'єкти перестрахування. Ринки перестрахування. Вимоги законодавства України щодо перестрахування ризиків у нерезидентів. Методи перестрахування. Факультативне перестрахування. Облігаторне перестрахування. Порівняльний аналіз методів перестрахування. Форми проведення перестраховальних операцій. Пропорційне перестрахування. Квотні

й ексцедентні договори пропорційного перестраховування, їх характеристика, переваги та вади. Непропорційне перестраховування: на базі ексцеденту збитку, на базі ексцеденту збитковості. Співстраховування й механізм його застосування.

Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 11. ДОХОДИ, ВИТРАТИ І ПРИБУТОК СТРАХОВИКА

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів. Витрати страховика: їх склад та економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії. Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страховиків.

Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 12. ФІНАНСОВА НАДІЙНІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховування як метод забезпечення фінансової надійності. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності. Фактичний і нормативний запаси платоспроможності, порядок їх обчислення.

Основна література: [1-7] Додаткова література: [1-18].

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 2

Розподіл навчального часу за модулями

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Сутність, принципи і роль страхування	12	2	2	8	12	2		10
Змістовий модуль 2. Класифікація страхування	12	2	2	8	12	2		10
Змістовий модуль 3. Страхові ризики та їх оцінювання	12	2	2	8	12		2	10
Змістовий модуль 4. Страховий ринок	12	2	2	8	12		2	10
Змістовий модуль 5. Страхова організація	12	2	2	8	12			12
Змістовий модуль 6. Державне регулювання страхової діяльності	12	2	2	8	12			12
Змістовий модуль 7. Особисте страхування	12	2	2	8	12			12
Змістовий модуль 8. Майнове страхування	14	4	4	6	14			14
Змістовий модуль 9. Страхування відповідальності	14	4	4	6	14			14
Змістовий модуль 10. Перестраховування та співстраховування	14	4	4	6	14			14
Змістовий модуль 11. Доходи, витрати та прибуток страховика	12	2	2	8	12			12
Змістовий модуль 12. Фінансова надійність страхової компанії	12	2	2	8	12			12
Разом з дисципліни	150	30	30	90	150	4	4	142

Примітка: для здобувачів заочної форми навчання читаються оглядові лекції за темами модулів в обсягах відповідно до табл. 2.

5.2. Теми практичних занять

Теми практичних занять для здобувачів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин за формами навчання	
		Денна	Заочна
1	2	3	4
1	Сутність, принципи і роль страхування	2	4
2	Класифікація страхування	2	
3	Страхові ризики та їх оцінювання	2	
4	Страховий ринок	2	
5	Страхова організація	2	
6	Державне регулювання страхової діяльності	2	4
7	Особисте страхування	2	
8	Майнове страхування	4	
9	Страхування відповідальності	4	
10	Перестраховування та співстраховування	4	
11	Доходи, витрати та прибуток страховика	2	
12	Фінансова надійність страхової компанії	2	
Разом		30	4

5.3. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Розподіл годин самостійної роботи за видами та формами навчання

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		
		Норматив	Форми навчання	
			Денна	Заочна
1	2	3	4	5
1	Підготовка до лекційних занять	0,5 год. на 1 лекцію	15	2
2	Підготовка до практичних занять	0,5 год. на 1 заняття	15	4
3	Підготовка до заліку	підготовка до контрольних заходів – 15 (30) год. на 1 захід	15	31
4	Підготовка до поточного модульного контролю		15	-

1	2	3	4	5
5	Виконання контрольної роботи	до 30 год. на 1 роботу	-	15
6	Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування		2	6
7	Тема 2. Класифікація страхування		2	6
8	Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання		2	6
9	Тема 4. Страховий ринок		2	8
10	Тема 5. Страхова організація		4	8
11	Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності		4	8
12	Тема 7. Особисте страхування		4	8
13	Тема 8. Майнове страхування		2	8
14	Тема 9. Страхування відповідальності		2	8
15	Тема 10. Перестраховування та співстраховування		2	8
16	Тема 11. Доходи, витрати та прибуток страховика		2	8
17	Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії		2	8
Разом			90	142

Примітка. У дужках вказана кількість годин для заочної форми навчання.

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

для всіх видів занять:

- робота з літературою – опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної освіти;

для лекційних занять:

- лекція – усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;

- відеометод – використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання; забезпечує більш легке засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості;

для практичних занять:

- практична робота – метод поглиблення і закріплення теоретичних

положень навчальної дисципліни та формування вмій і навичок їх практичного застосування шляхом виконання відповідно сформульованих завдань.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- письмовий контроль результатів навчання;
- усні відповіді на практичних заняттях;
- поточні модульні контрольні роботи у формі тестування (тестовий контроль);
- залік.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення здобувача вищої освіти оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного екзамену.

Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок – **40 балів**. Право здавати заключний залік дається здобувачу вищої освіти, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заключного заліку набирає не менше **60 балів**. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамену.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7.1. Форми контролю результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти та їх оцінювання

Практична робота

Бал	Критерії оцінювання
3	Робота виконана у встановлений термін. Здобувач вищої освіти самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам.
2	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти наводить потрібні формули. Розв'язує задачу користуючись алгоритмом. Складений звіт містить неточності у висновках та помилки
1	Здобувач вищої освіти складає скорочену умову задачі, робить обчислення лише за готовою формулою.
0	Здобувач вищої освіти не розв'язує задачі.

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

7.2. Узагальнюючі результати поточного контролю знань

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	6 роб. × 5 балів = 30 балів	6 роб. × 5 балів = 30 балів
Поточний модульний контроль	1 МКР × 30 балів = 30 балів	-
Виконання контрольних робіт	-	1 роб. × 30 балів = 30 балів
Всього	60	60

Контрольна робота (для заочної форми)

Бал	Критерії оцінювання
30	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти вільно орієнтується в матеріалах.
20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності.
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності.
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки.
0	Роботу не виконано

Підсумковий контроль у формі заліку

Підсумковий контроль складається з тестування (4 тестових завдань), усної відповіді на 2 контрольних питання та 1 логічного завдання.

Тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Усна відповідь (1 питання – 10 балів)

Бал	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти вільно володіє матеріалом, дає вичерпну, повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
4	Здобувач вищої освіти орієнтується у матеріалі, дає не досить повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
3	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає не досить повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
2	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає нечіткі та неточні відповіді на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
1	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає нечіткі та неточні відповіді на поставлені питання, але не дає відповіді на додаткові.
0	Здобувач вищої освіти не орієнтується у матеріалах питання, не може відповісти на додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.

Логічне завдання (1 завдання – 10 балів)

Бал	Критерії оцінювання
10	Здобувач вищої освіти дав правильну відповідь на логічне питання.
0	Здобувач вищої освіти не дав правильну відповідь на логічне питання.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

№ змістового модуля і теми	Денна форма		Заочна форма	
	Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
T2	Практична робота № 1	5	Практична робота № 1	5
T4	Практична робота № 2	5	Практична робота № 2	5
T6	Практична робота № 3	5	Практична робота № 3	5
T8	Практична робота № 4	5	Практична робота № 4	5
T10	Практична робота № 5	5	Практична робота № 5	5
T12	Практична робота № 6	5	Практична робота № 6	5
ПМК	Тест	30	Контрольна робота	30
Підсумковий контроль	Залік, в т.ч.	40	Залік, в т.ч.	40
	Тестування	10	Тестування	10
	Відповідь	10	Відповідь	10
	Практичні завдання	20		20
Сума		100		100

9. Засоби навчання

З метою формування у майбутніх фахівців професійної компетентності в освітньому процесі використовуються такі засоби навчання:

- комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі;

- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо);
- електронні довідково-правові системи «Ліга закон» та інші.
- при проведенні занять за дистанційною формою навчання використовуються дистанційні платформи й інформаційно-комунікаційні технології (Moodle, Google Classroom, DingTalk, ZOOM CloudMeetings, Skype, Viber, WeChat, Telegram, соціальні мережі тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Говорушко Т.А. Страхові послуги: навч. посіб. / 3-є видання. Київ : ЦУЛ, 2019. 376 с.
2. Братюк В.П. СТРАХУВАННЯ: методичні матеріали для забезпечення самостійної (індивідуальної) роботи з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 051 «Економіка» / укладач Братюк В.П. – Мукачєво: МДУ, 2022. - 30 с.
3. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 319 с.
4. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія.. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.
5. Плиса В. Й. Страхування: підручник / 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ : Каравела, 2019. 512 с
6. Про страхування : Закон України від 18 лист. 2021 р. № 1909-ІХ.
7. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях): навч. посіб. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 220 с.

Додаткова література

1. Tkachenko N., Kovalenko Y., Bohrinovtseva L. New Methods in Assessing the Risks and Solvency of Insurance Companies. Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics. 2022. Vol. 2022 (2022). URL: <https://ibimapublishing.com/articles/JEERBE/2022/765785/765785.pdf>
2. Баранова В. Г., Гончаренко О. М. Розвиток фінансового ринку України в умовах європейської інтеграції: проблеми та перспективи: колективна монографія. Харків: «Діса плюс», 2019. 370 с.

3. Богріновцева Л. М., Венгуренко Т. Г. Особливості адміністрування податків у страхових компаніях. Модернізація податкової та митної політики в інституціональному забезпеченні розвитку економіки України: монографія / К. О. Ващенко, П. В. Пашко, С. В. Онишко та ін.; за наук. ред. д.е.н., проф. П. В. Пашка, д.е.н., проф. С. В. Онишко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. С. 366–378

4. Богріновцева Л.М., Венгуренко Т.Г. Реалізація податкового потенціалу страхових компаній в Україні. Податковий потенціал фінансових та нефінансових корпорацій України: монографія / С.В.Онишко, Ю.М.Коваленко, І.І.Чуницька та ін.; за наук. ред. д.е.н., професора С.В. Онишко. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. С. 195-201

5. Богріновцева Л.М., Вергелюк Ю.Ю. Аналіз показників фінансової безпеки страхового ринку України. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2018. №31. С.174-179.

6. Богріновцева Л.М., Житар М.О., Чамор Г.С. Фінансова стійкість страхових компаній: управління ризиками. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. №1. С.7-19

7. Богріновцева Л.М., Чамор Г.С. Напрямки вдосконалення фінансової стійкості страхових компаній України. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. №2. С. 20-32

8. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування : навч. посіб. Львів : Магнолія, 2018. 323 с.

9. Дема Д.І., О.М. Віленчук, Дем'янюк І.В. Страхові послуги : навч. посіб. Київ : Алерта, 2017. С. 526.

10. Євроінтеграційні аспекти розвитку ринків фінансових послуг : монографія / Н. М. Внукова, Р. Пукала, В. А. Смоляк та ін. ; за заг. д-ра. екон. наук, професора Н. М. Внукової та канд. екон. наук Р. Пукала. Харків : Ексклюзив, 2018. 178 с.

11. Інноватика на фінансових ринках: монографія / за науковою ред. д.е.н., професора С. В. Онишко; Онишко С. В., Коваленко Ю. М., Богріновцева Л. М. та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 466 с.

12. Клапків Ю., Свірський В. Проблеми функціонування ринку страхових послуг в умовах поширення Covid-19. Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 2. С. 5-9.

13. Ковальчук К.Ф., Архирейська Н.В., Валенюк Н.В. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Дніпро: НМетАУ, 2018. 135 с.

14. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с.

15. Олійник О.В., Нагаєва Г.О. Страхування: навч. посіб. Харків: Стильна типографія, 2020. 256 с.

16. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / Є. О. Харитонов, О. І. Сафончик, О. С. Адамова та ін. Одеса : Фенікс, 2020. 121 с. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12593>

17. Прасолова С. П., Карцева В.В. Інститути міжнародного страхового ринку: навчальний посібник+навчальний тренінг. Київ:, «SBA-Print», 2020. 568 с.

18. Сосновська О.О. Страхування: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с. 19. Таблиці народжуваності, смертності та середньої очікуваної тривалості життя 2020 : статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України, 2021. 68с. 20. Фисун І.В. Страхування: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 240 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України <https://stat.gov.ua/>
2. Портал відкритих даних <https://data.gov.ua/>
3. Президент України <https://www.president.gov.ua/>
4. Верховна Рада України <https://www.rada.gov.ua/>
5. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>
6. Міністерство фінансів України <https://www.mof.gov.ua/uk/>
7. Національний банк України <https://bank.gov.ua/>
8. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини <https://ombudsman.gov.ua/uk/voyennij-stan>
9. European Commission, Maritime Affairs, Facts and figures, https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/documentation/facts_and_figures_en-maritime/- SRM.
11. Maritime Alliance for fostering the European Blue Economy through a Marine Technology Skilling Strategy, <https://www.projectmates.eu/>
12. European Cluster collaboration Platform <https://www.clustercollaboration.eu/cluster>
13. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського <www.nbuv.gov.ua>.
14. Офіційний сайт Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. <<http://nuos.edu.ua>>.
15. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. <nplu.org>.
16. Офіційний сайт Інтернет-журналу Forinsurer <http://forinsurer.com>
17. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України <http://uainsur.com>
18. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку <http://nssmc.gov.ua>
19. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб <http://www.fg.gov.ua>

Розробник

Г. М. Огорь